Uchwała Nr XXXII/321/2013
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 21 czerwca 2013 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w powiecie inowrocławskim.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.[1]) oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013.595 z późn. zm.[2]) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w powiecie inowrocławskim, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu Inowrocławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Powiatu Inowrocławskiego

Ryszard Jagodziński

[1] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842 oraz 2011 r. Nr 149, poz. 887.
[2] Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2013 r. poz. 645.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY Nr XXXII/321/2013
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 21 czerwca 2013 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w powiecie inowrocławskim.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013.595 z późn. zm.). Przepis ten stanowi, iż do wyłącznej właściwości rady powiatu należy rozpatrywanie sprawozdań z działalności zarządu, w tym z działalności finansowej.

STAROSTA
Tadeusz Majewski

Załącznik do uchwały
Nr XXXII/321/2013
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia 21czerwca 2013 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2012-2015 W POWIECIE INOWROCŁAWSKIM

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty został uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r. Program ten nakłada na wszystkie szczeble administracji publicznej zadania, które wskutek kompleksowych i interdyscyplinarnych działań mają na celu skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie.

Ponieważ problematyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest wielowymiarowa, w ramach Programu realizowane są zadania mające na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz realizację działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania skierowane bezpośrednio do ofiar oraz osób stosujących przemoc w rodzinie są zadaniami administracji rządowej zleconej powiatom. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015 w powiecie inowrocławskim przyjęty został uchwałą Nr XV/143/2012 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 26 stycznia 2012 r.

Definicja przemocy w rodzinie stanowi, że jest to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. W relacji przemocowej jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Można określić cykl przemocy, w ramach którego wyróżnia się trzy fazy: fazę narastającego napięcia, fazę ostrej przemocy, fazę miodowego miesiąca. Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Wyróżnia się przynajmniej cztery płaszczyzny, na których stosowana może być przemoc: w warstwie fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, czy seksualnej. Często, w indywidualnych przypadkach różne rodzaje przemocy przenikają się.

Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu wynika, że w przeważającej mierze to kobiety i dzieci doznają i doświadczają przemocy w rodzinach (tab. 1). Konsekwencje, które wiążą się z takimi doświadczeniami, mają wpływ na codzienne funkcjonowanie tych osób, ich aktywność zawodową, poczucie własnej wartości i wiary we własne siły. Sfery te są zazwyczaj silnie zaburzone i bardzo utrudniają społeczne funkcjonowanie tych osób, zarówno w domu, pracy, jak i w szkole.

Tab. 1. Dane Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu

Wskaźniki	
liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	2 478
w tym dotyczących przemocy w rodzinie – procedura Niebieskiej Karty	58
interwencje dotyczące przemocy w rodzinie – miejsce interwencji:	
- miasto	2 231
- wieś	247
liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej:	
- ogółem	66
w tym:	
- kobiety	57
- mężczyźni	5
- małoletni	4
liczba sprawców przemocy domowej:	
- ogółem	58
w tym:	
- kobiety	4
- mężczyźni	54
liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu:	
- ogółem	24
w tym:	
- kobiety	1
- mężczyźni	23

Przemoc jest zjawiskiem nagannym, szkodliwym, wymagającym reakcji, ściganym i zagrożonym konsekwencjami prawnymi dla sprawcy. W związku z tym część postępowań prowadzonych z artykułu 207 kk kończy się aktem oskarżenia i do sądu. Z danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej wynika, że liczba dochodzeń w sprawie przemocy,

zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia, wyniosła 103 sprawy. Liczba spraw umorzonych wyniosła 58. Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Inowrocławiu wynika, że liczba postępowań z art. 207 kk zakończonych wydaniem wyroku skazującego wyniosła 117. Liczba postanowień zakończonych umorzeniem wyniosła 3, a zakończonych uniewinnieniem wyniosła 2. Ponadto w 6 sprawach warunkowo umorzono postępowanie.

W ubiegłym roku z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystało wielu mieszkańców wsi i miast powiatu inowrocławskiego, w tym ofiary przemocy domowej, na co wskazują dane zawarte w tabelach 2 i 3.

Tab. 2. Dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy PCPR za rok 2012

Liczba interwencji - ogółem	Liczba osób doświadczających przemocy				
1 775	ogółem	kobiety	mężczyźni	wieś	miasto
	146	122	24	33	113

Tab. 3. Formy przemocy wyodrębnione na podstawie danych OIK

przemoc w rodzinie - ogółem	146
przemoc fizyczna	101
przemoc psychiczna	137
przemoc ekonomiczna	61
przemoc seksualna	7

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie wykonując zadania Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, służy pomocą i wsparciem dla klientów z obszaru całego kraju (w woj. kujawsko-pomorskim znajdują się tylko dwie tego typu placówki). Jednak w 2012 r. aż 66,6% mieszkańców ośrodka pochodziło z naszego powiatu. Wśród nich przeważały kobiety w wieku 20-30 lat oraz dzieci w wieku 3-6 lat, jako ofiary przemocy psychicznej i fizycznej ze strony mężów i ojców. Tabela 4 ilustruje skalę udzielanej przez ośrodek pomocy.

Tab. 4. Opieka i ochrona ofiar w całodobowym hostelu ośrodka

Liczba osób korzystających w 2012 r. z hostelu SOW		
ogółem	kobiety	dzieci
44	19	25

W 2012 roku udzielono w Ośrodku pomocy 453 osobom, w tym 409 w formie ambulatoryjnej (prawnik, psycholog).

W „Niebieskim pokoju" mieszczącym się w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach w roku 2012 przeprowadzono 4 przesłuchania małoletnich świadków oraz odbywały się, zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Inowrocławiu, kontakty pomiędzy ojcem a córką, w obecności matki w każdą pierwszą sobotę miesiąca oraz drugi, trzeci i czwarty piątek miesiąca.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach w 2012 roku zorganizował dwa spotkania szkoleniowo-informacyjne nt. „Jak rozmawiać z ofiarą przemocy w rodzinie?". Spotkania te kierowane były do pracowników pcpr-ów, ops-ów oraz służby kuratorskiej z terenu powiatu mogileńskiego oraz żnińskiego. Ośrodek był również współorganizatorem spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Inowrocławiu, poświęconych przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej. Ponadto pracownicy Ośrodka zostali zaproszeni, jako eksperci z instytucji pozapolicyjnych, na szkolenie zorganizowane przez Wojewódzką Komendę Policji w Bydgoszczy, gdzie ustalano optymalne zasady działań policjantów w lokalnych systemach przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W szkoleniu wzięło udział blisko 80 policjantów zajmujących się koordynacją procedury „Niebieskie Karty", która realizowana jest w celu udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) uregulowany został sposób postępowania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – od momentu zgłoszenia zdarzenia poprzez działania ukierunkowane na pomoc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie oraz działania skierowane na osobę stosującą przemoc w rodzinie, a także sposób monitorowania sytuacji rodziny dotkniętej przemocą.

W ramach procedury „Niebieskie Karty" członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej:

1) udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
2) podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
3) zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;
4) opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych; indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez tę osobę w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz jej rodziny. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie w zależności od jej potrzeb i sytuacji;
5) rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

W każdej gminie funkcjonuje zespół interdyscyplinarny. Z informacji nadesłanych z zespołów interdyscyplinarnych wynika, że w roku sprawozdawczym prowadzono 222 Niebieskich Kart. Liczba zainicjowanych procedur Niebieskiej Karty przez poszczególne służby:

1) policja - 128;
2) jednostki pomocy społecznej – 82;
3) gminne komisje rozwiazywania problemów alkoholowych – 10;
4) placówki oświatowe – 2;
5) służbę zdrowia – 0.

Liczba osób doznających przemocy w rodzinie:

1) kobiety – 208;
2) mężczyźni – 28;
3) nieletni – 71.

Zakończono procedury 89 „Niebieskich Kart".

W opinii przedstawicieli zespołów interdyscyplinarnych zdecydowanie najbardziej skutecznymi sposobami przeciwdziałania przemocy w rodzinie są: współpraca różnych instytucji w ramach zespołów interdyscyplinarnych, w tym Policji, ośrodków pomocy

społecznej, ochrony zdrowia, placówek oświatowych, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, stowarzyszeń i fundacji (93% wskazań jako „skuteczne") oraz możliwość zgłoszenia policji lub w prokuraturze przypadków stosowania przemocy w rodzinie przez każdego (89%). W następnej kolejności najczęściej wskazywano jako skuteczne: dostępność bezpłatnego poradnictwa psychologicznego dla rodzin w zakresie rozwiązywania konfliktów, które w nich się pojawiają (81%), orzekanie dozoru kuratora sądowego dla osób stosujących przemoc w rodzinie (80%), realizacja procedury „Niebieskie Karty" wobec osób stosujących przemoc w rodzinie (79%), zaostrzenie przepisów karnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (79%), kampanie społeczne i akcje informujące, jak zapobiegać przemocy w rodzinie i jak sobie radzić w przypadku jej wystąpienia (78%) oraz kara pozbawienia wolności dla osób stosujących przemoc w rodzinie (77%).

Natomiast szczególnie nieskutecznymi sposobami przeciwdziałania przemocy w rodzinie okazują się sądowne nakazywanie osobom stosującym przemoc w rodzinie i nadużywającym alkoholu do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu (63% wskazań jako „nieskuteczne"), sądownie nałożony obowiązek przeproszenia osoby pokrzywdzonej dla osób stosujących przemoc w rodzinie (61%), w ramach obowiązków, które sprawca przemocy w rodzinie musi wykonać w okresie próby (np. przy warunkowym umorzeniu postępowania bądź warunkowym zawieszeniu wykonania kary) oraz sądowy nakaz powstrzymywania się od kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną dla osób stosujących przemoc w rodzinie (61%).

Ze względu na rolę kuratora sądowego, który pełni rolę swego rodzaju informatora dla Sądu o postępowaniu osoby dozorowanej, orzekanie dozoru kuratora sądowego dla osób stosujących przemoc w rodzinie oznacza zwiększenie możliwości oddziaływania na te osoby poprzez zastosowanie środków prawnych lub świadomość ryzyka zastosowania kolejnych, np. kary pozbawienia wolności w razie niewywiązywania się z nałożonych na sprawcę przemocy w rodzinie obowiązków. Popieranie zaostrzenie przepisów karnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie wydaje się spójne z oczekiwaniem częstszego stosowania i egzekwowania dostępnych środków prawnych oddziałujących na osoby stosujące przemoc w rodzinie, tj. zakaz zbliżania się do członków rodziny/ domowników, nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi, obowiązek uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych czy nakaz poddania się leczeniu, np. odwykowemu. Tym, co wyróżnia te typy działań od pozostałych, jest ich wymierność. Większe są możliwości ich egzekwowania, co jest szczególnie ważne w związku z koniecznością stosunkowo szybkiego i konsekwentnego oddziaływania na sprawcę przemocy w rodzinie. Jednocześnie kluczowe jest, według badanych, także oddziaływanie

specjalistyczne na sprawców przemocy w rodzinie. Same działania o charakterze restrykcyjnym wydają się być niewystarczające.[1]

Ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety oraz dzieci do lat 13, natomiast przyjmuje się, że mężczyźni stanowią w tym względzie mniejszość (szacuje się, że ok. pięć procent). Przemoc może dotyczyć wszystkich bez względu na płeć, wiek, status społeczny. Cechy charakterystyczne ofiary to najczęściej wycofanie, niska samocena, depresja, lęk. Sytuacja ofiary przemocy jest niezwykle trudna. Urazy, których doznaje rzutują na przyszłość, reakcje obronne nakazują ucieczkę przed oprawcą, ale często brakuje jej pewności siebie. Konsekwencje mogą prowadzić do procesu wiktymizacji, pogodzenia się z pełnieniem roli ofiary, bądź do sytuacji, w której ofiara zaczyna stosować przemoc wobec innych. Praca z ofiarą przemocy jest zazwyczaj długotrwała i bardzo trudna. Wymaga odpowiedniego podejścia, wyczucia i ogromnej wiedzy. Każdy niepokojący sygnał winien zostać dokładnie zbadany. Istnieje wiele czynników związanych z przemocą, każdy przypadek jest inny i należy rozpatrywać indywidualnie każdą sytuację. Zjawiska przemocy w rodzinie nie można przypisać do konkretnej grupy społecznej, ani do konkretnych typów osobowości, czy dyspozycji psychicznych jednostki.

Próby zbudowania profilu sprawcy przemocy bardzo często odwołują się do doświadczeń życiowych osoby stosującej przemoc. Ofiary przemocy poproszone o wskazanie na cechy wspólne dla sprawców przemocy domowej bardzo często mówiły o niskim poczuciu własnej wartości, które jest kompensowane poprzez podporządkowywanie sobie osób zależnych z najbliższego otoczenia. Osobę stosującą przemoc często opisują sięgając do doświadczeń z jej własnej biografii, czy postrzegając stosowanie przez nią przemocy jako skutek nadużywania alkoholu lub środków odurzających. W tym kontekście przywołują również wpływ dysfunkcji psychicznych na zachowania agresywne. Wskazywały także na bezpośrednie impulsy wyzwalające przemoc, do których zaliczali: alkohol, narkotyki, zazdrość, zdradę małżeńską, utratę pracy przez sprawcę przemocy lub frustrację związaną z długim pozostawaniem bez pracy, trudności wychowawcze z dziećmi.

Ofiary przemocy najczęściej zwracają się z prośbą o wsparcie do osób najbliższych - rodziny, przyjaciół, znajomych - stanowi to formę doraźnego radzenia sobie z przemocą. Są

[1] Diagnoza dotycząca realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wykonywanych przez zespoły interdyscyplinarne/ grupy robocze, a także realizacji procedury „Niebieskie Karty" w oparciu o rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta".

też ofiary, które radzą sobie z sytuacją przemocową poprzez tworzenie świata iluzji lub próby unikania sytuacji, w których dochodzi u sprawcy przemocy do wybuchu agresji.

Trudno jest wskazać na jeden, dominujący typ reakcji społeczeństwa na przemoc, niemniej jednak te najczęściej występujące można usytuować na pewnym kontinuum, gdzie pierwszym punktem będzie typ reakcji odpowiadający postawie wyrażającej się w stwierdzeniu "to nie moja sprawa"; poprzez anonimowe telefony, aż do reakcji polegających na udzieleniu ofierze przemocy otwartej pomocy. Do zgłoszenia przemocy przez świadków częściej dochodzi wtedy, kiedy przemoc dotyka dzieci. Płacz dziecka i świadomość, że dzieje mu się krzywda działają dużo silniej motywująco niż przemoc stosowana przez osobę dorosłą wobec osoby dorosłej.

Wśród konsekwencji przemocy doświadczanych przez ofiarę wymienia się w pierwszej kolejności skutki zdrowotne wywoływane przez działania sprawcy, ale również będące konsekwencją pozostawania ofiary w ciągłym poczuciu strachu i zagrożenia: problemy emocjonalne, depresje, choroby psychiczne, nerwice, psychozy, zaburzenia autodestrukcyjne, myśli samobójcze, objawy psychosomatyczne, uszkodzenia ciała, w skrajnych przypadkach śmierć, trwałe okaleczenia, czy zmiany na poziomie tożsamości. Podsumowując można stwierdzić, że najczęściej po pomoc zgłaszają się ofiary przemocy, głównie kobiety, w momencie kiedy nastąpiła eskalacja zjawiska. Mężczyźni doznający przemocy, stanowią marginalny odsetek zgłaszających się po pomoc, m.in. ze względu na wstyd, najczęściej szukają wsparcia poprzez telefon zaufania, ponieważ czują się zażenowani w kontaktach z policjantami.

Dziwić może fakt, że osoba doświadczająca przemocy, po zgłoszeniu tego faktu nie zawsze znajduje wsparcie w rodzinie, a czasem nawet jest przez nią wręcz potępiana. Często przemoc w rodzinie traktowana jest przez jej członków jako coś wstydliwego. Problem, który nie powinien wyjść poza mury domu rodzinnego. Niestety, to czy ofiara przemocy znajdzie w trudnej sytuacji wsparcie wśród najbliższych, często zależy od tego, jaki wzór relacji obowiązywał w jej własnej rodzinie.

Oceniając jakość współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy podkreślić, że współpraca w największej mierze zależy od postawy i nastawienia osób pracujących w danych instytucjach. Istotną rolę odgrywają tu także osobiste kontakty pomiędzy pracownikami tego obszaru - dzięki nim współpraca jest sprawniejsza, a zyskuje na tym klient zgłaszający się po pomoc, którego można odesłać do innego specjalisty, będącego osobą wartą polecenia przez wzgląd na znajomość jego warsztatu pracy.

Wśród barier jakie napotyka się w realizacji zadań znalazły się:

1) postępowanie zgodne z kodeksem i wypełnianie przepisów jest rzeczą nadrzędną wobec problemów ofiary;
2) brak kompetencji u poszczególnych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy; bezczynność, a czasem brak dobrej woli pracowników właściwych jednostek;
3) brak wystarczającego zaplecza instytucjonalnego; niestosowany lub nieprzestrzegany przepis pozwalający na izolację sprawcy;
4) funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie.

W celu efektywnej pomocy osobom doznającym przemocy winno się kłaść szczególny nacisk na kampanie uświadamiające ofiary o możliwościach i miejscach, w których udzielana jest pomoc i wsparcie. Ponadto szczególnie ważne jest podniesienie wrażliwości sąsiedzkiej, znajomych, współpracowników, a zwłaszcza wśród członków najbliższej rodziny. Zauważalna jest taka prawidłowość, że realizacja kampanii jest skorelowana ze zwiększoną liczbą osób, które zgłaszają się po informacje i pomoc.

W obszarze przemocy w rodzinie funkcjonuje wiele stereotypów, uproszczeń, fałszywych przeświadczeń. Ich istnienie utrudnia zwalczanie zjawiska. W społeczeństwie można również zetknąć się z przekonaniem, że dziecko jest własnością rodziców i mogą oni zrobić z nim co zechcą. Kolejny z przywoływanych stereotypów dotyczy roli kobiety i mężczyzny w rodzinie. Zasadza się on na przekonaniu o uprzywilejowanej pozycji mężczyzny, z czego wynikają dla niego pewne uprawnienia. Wysoką pozycję wśród stereotypów zajmuje przywiązanie do prywatności. Do rangi nienaruszalnej świętości urasta stwierdzenie, że "to co się dzieje w rodzinie powinno w niej pozostać': Kolejny stereotyp polega na przekonaniu, że przemoc domowa zdarza się wyłącznie w rodzinach ubogich, korzystających z pomocy społecznej, o niskim statusie społecznym i ekonomicznym, w których dodatkowo występuje problem nadużywania alkoholu. Jest to o tyle niebezpieczny stereotyp, że rodzi zagrożenie bagatelizowania tego zjawiska w rodzinach dobrze sytuowanych, dobrze radzących sobie z ukrywaniem tego problemu, do których instytucje mają o wiele trudniejszy dostęp. Podobny mechanizm towarzyszy powstaniu stereotypu, iż to mężczyzna zawsze jest sprawcą przemocy, a kobieta zawsze jest ofiarą. Także pracownicy instytucji pomagających ofiarom przemocy nie są wolni od błędnych przekonań. Jednym z nich jest przeświadczenie, że skoro ofiara przemocy rezygnuje z pomocy, wycofuje zeznania przeciwko napastnikowi, to akceptuje swoje położenie i daje przyzwolenie na zaistniałą sytuację.

Z tej perspektywy zasadnym wydaje się pytanie, w jaki sposób najefektywniej przeciwdziałać przemocy w rodzinie. Opinie samych sprawców przemocy w rodzinie na temat efektywności różnych działań pozwalają wyciągnąć dwa wnioski. Po pierwsze, **każdy ze sposobów przeciwdziałania przemocy został oceniony jako przynajmniej w miarę skuteczny.** Wskazywać to może na to, że w odczuciu sprawców przemocy w rodzinie problem ten jest ważny. Drugi wniosek odnosi się do kategorii oddziaływań. Ogólnie oddziaływania związane z funkcjonowaniem psychospołecznym sprawcy i jego rodziny oceniane są jako bardziej skuteczne niż rozwiązania prawno-systemowe. Wynik ten wydaje się być z jednej strony uznaniem (nie wprost) dla idei programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Jednakże podkreśla również, iż przemoc w rodzinie, oprócz uwarunkowań społecznych, ma także silne uwarunkowania psychologiczne (w tym związane z osobowością, zaburzeniami emocjonalnymi sprawcy itp.). W związku z tym chcąc skuteczniej przeciwdziałać przemocy w rodzinie, warto zwrócić większą uwagę na dostępność i jakość oddziaływań dla sprawców i pomocy specjalistycznej dla ofiar przemocy w rodzinie.

Inowrocław, w czerwcu 2013 r.

Opracował:
Rafał Walter
dyrektor PCPR-u

Przewodniczący
Rady Powiatu Inowrocławskiego
Ryszard Jagodziński